

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

18.04.2016

м. Львів

№ 13/03-19/к/к

ЛМКП «Львівводоканал»
вул. Зелена, 64, м. Львів, 79017

*Щодо вжиття заходів для усунення причин
та наслідків порушення законодавства
про захист економічної конкуренції*

Львівське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України (далі - Відділення) прийняло до розгляду заяву ОСОБИ 1 щодо правомірності відмови Львівським міським комунальним підприємством «Львівводоканал» у наданні послуг з централізованого водопостачання та водовідведення.

З метою з'ясування обставин, викладених у даній заяві, Відділення надало ЛМКП «Львівводоканал» вимогу про подання інформації від 02.03.2016р. №13/03-177.

За результатами опрацювання інформації та матеріалів, наданої ЛМКП «Львівводоканал» листом від 14.03.2016р. № 15-1139, встановлено таке.

В розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» ЛМКП «Львівводоканал» є суб'єктом господарювання.

Визначення ознак монопольного (домінуючого) становища.

Відповідно до вимог Закону України «Про Антимонопольний комітет України», Закону України «Про захист економічної конкуренції» та «Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку», затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України 05.03.02р. №49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.02р. за №317/6605 (надалі - Методики) Відділення провело дослідження становища ринку послуг з централізованого водопостачання та водовідведення у с. Солонка Львівської області, які надаються ЛМКП «Львівводоканал» у період 01.01.2015р. по 08.04.2016р.

Встановлення об'єкта аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища.

Об'єктами аналізу щодо визначення становища на зазначеному ринку є:

- суб'єкт господарювання – ЛМКП «Львівводоканал», що здійснює діяльність на ринку послуг з централізованого водопостачання;
- ринок послуг з централізованого водопостачання.

Визначення товарних меж ринку:

Товарні межі ринку - товар (товарна група), сукупність схожих, однорідних предметів господарського обороту, в межах якої споживач за звичайних умов може перейти від споживання певного виду предметів господарського обороту до споживання іншого.

Зазначаємо, що Солонківська сільська рада листом від 16.10.2015 № 462 повідомила Відділення про наступне: послуги з централізованого водопостачання надає ЛМКП «Львівводоканал», керівник Вольський В.В., м.Львів, вул.Зелена, 64; водопровідна та каналізаційна мережа на баланс Солонківською сільською радою не приймалися; Солонківською сільською радою не приймалися рішення про створення підприємства, яке б надавало послуги з централізованого водопостачання та водовідведення.

Виходячи з вищевикладеного, споживачі с. Солонка Пустомитівського р-ну Львівської області не мають можливості вибору підприємства, яке надавало б аналогічні послуги у даному населеному пункті, тобто, споживачі можуть скористатися послугами лише ЛМКП «Львівводоканал».

Отже, товарними межами ринку за показниками взаємозамінності, подібності призначення, споживчих властивостей та умов використання товару є послуга з централізованого водопостачання.

Перелік споживачів.

Споживачами послуги з централізованого водопостачання у с. Солонка Пустомитівського р-ну Львівської області є юридичні та фізичні особи, які використовують питну воду для забезпечення фізіологічних, санітарно-гігієнічних, побутових та господарських потреб.

Визначення територіальних (географічних) меж ринку.

ЛМКП «Львівводоканал» надає послуги з централізованого водопостачання у с. Солонка Пустомитівського р-ну Львівської області в межах розташування водопровідних мереж, що перебувають у його володінні та користуванні.

Отже, територіальними межами ринку послуг з централізованого водопостачання є межі розташування водопровідних мереж у с. Солонка Пустомитівського р-ну Львівської області, які знаходяться у володінні та користуванні ЛМКП «Львівводоканал».

Часовими межами ринку послуг з централізованого водопостачання визначено період з 01.01.2015р. по 08.04.2016р., протягом яких незмінними залишались структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому.

ЛМКП «Львівводоканал» здійснює господарську діяльність надаючи вищевказану послугу споживачам, за що отримує відповідну плату, отже, в розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктом господарювання.

Аналізуючи ринок послуги з централізованого водопостачання за період з у період 01.01.2015р. по 08.04.2016р., встановлено, що в вищезазначених територіальних та товарних межах ринку ЛМКП «Львівводоканал» працює одноосібно та безальтернативно, не зазнає конкуренції на цьому ринку.

Внаслідок технологічних особливостей виробництва та надання зазначених послуг конкуренція на ринку відсутня: ЛМКП «Львівводоканал» є єдиним суб'єктом господарювання, що надає послугу з централізованого водопостачання у с. Солонка Пустомитівського р-ну Львівської області, в межах розташування водопровідних мереж, які знаходяться у його володінні та користуванні. Відтак, у споживачів послуг з централізованого водопостачання у с. Солонка Пустомитівського р-ну Львівської області альтернатива відсутня.

Враховуючи вищенаведене, відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», Львівське міське комунальне підприємство «Львівводоканал» займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуги з централізованого водопостачання у с. Солонка Пустомитівського р-ну Львівської області із часткою 100%, в межах розташування водопровідних мереж, що перебувають у його володінні та користуванні у період з 01.01.2015р. по 08.04.2016р.

Відповідно до Закону України «Про житлово-комунальні послуги» відносини у сфері житлово-комунальних послуг здійснюються виключно на договірних засадах.

Статтею 21 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» передбачено, що виконавець зобов'язаний підготувати та укласти із споживачем договір на надання житлово - комунальних послуг з визначенням відповідальності за дотриманням умов його виконання згідно з Типовим договором.

Надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення для споживачів регулюється Правилами надання послуг централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення та Типовим договором про надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, які затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 21 липня 2005 року № 630 (зі змінами).

Дані Правила регулюють відносини на ринку між споживачами та виконавцями послуг з централізованого водопостачання та водовідведення незалежно від форм власності та підпорядкованості.

Постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005р. № 630 затверджено форму Типового договору про надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення (далі - Типовий договір), в якому передбачено права та обов'язки споживача, права та обов'язки виконавця даних послуг, відповідальність сторін, порядок встановлення факту неналежного надання або ненадання послуг та розв'язання спорів.

Статтею 179 Господарського кодексу України визначено, що при укладенні господарських договорів на основі Типового договору, сторони не можуть відступати від змісту Типового договору, але мають право конкретизувати його умови.

ЛМКП «Львівводоканал» надання послуг з централізованого водопостачання здійснює на підставі укладених із абонентами даних послуг договорів.

ЛМКП «Львівводоканал» надало до Відділення копії договорів про надання послуг з централізованого постачання холодної води і водовідведення, укладених із мешканцями с. Солонка, як приклад:

1. Договір від 11.03.2014р. № 8269050170, укладений із ОСОБОЮ 1;
2. Договір від 05.12.2014р. № 8269861352, укладений із ОСОБОЮ 2;
3. Договір від 21.10.2014р. № 8269861566, укладений із ОСОБОЮ 3.

За результатами аналізу вищевказаних договорів встановлено, що укладені ЛМКП «Львівводоканал» договори про надання послуг з централізованого постачання холодної води і водовідведення не відповідають формі Типового договору.

Відділення встановило, що в укладених ЛМКП «Львівводоканал» із мешканцями с.Солонка Пустомитівського р-ну Львівської області договорах про надання послуг з централізованого постачання холодної води і водовідведення не містяться умови щодо характеристики об'єкта та засобів обліку, прав та обов'язків Споживача і Виконавця послуг з централізованого водопостачання, відповідальності Виконавця, строку дії договору тощо.

Крім того, в укладених ЛМКП «Львівводоканал» із споживачами договорах містяться також додаткові умови, які не передбачені Типовим договором, зокрема:

- п.3.5. *«за час відсутності засобу обліку води, (на ремонті та/або періодичній повірці), нарахування за спожиті послуги проводяться за середньодобовими показниками індивідуального засобу обліку за попередні 3 місяці протягом 1-го місяця, а після закінчення місячного терміну – нарахування проводиться відповідно до норм водоспоживання»;*

- п.3.6. *«у разі виявлення витоків на мережах СПОЖИВАЧА водопостачання та водовідведення вважається безобліковим, а нарахування оплати за послуги водопостачання та водовідведення проводиться за пропускною спроможністю труби вводу при швидкості руху води в ній 2,0м/сек та дією її повним перерізом протягом 24 годин за добу. Розрахунковим періодом для такого нарахування є період з дня (дати) початку витoku і до дня його ліквідації, а якщо дату початку витoku встановити неможливо, розрахунковий період становить один місяць»;*

- п. 4.2.11. *«у разі виявлення ЛЬВІВВОДОКАНАЛОМ несанкціонованого втручання в роботу засобів обліку води, пошкодження пломб та/або деталей пломбування оплатити ЛЬВІВВОДОКАНАЛУ вартість самовільного водокористування, витрата якого розрахована за пропускною спроможністю труби вводу при швидкості руху води в ній 2,0 м/сек та дією її повним перерізом протягом 24 годин за добу за період з дати останнього зняття показів водолічильника до дати виявлення порушення (якщо дату початку порушення встановити неможливо, розрахунковий період становить один місяць)»;*

- п. 5.1.3. *«вручення в роботу засобів обліку води, пошкодження в т.ч. зівання пломб на них, пошкодження деталей пломбування, не виконання п.4.2.3. договору – шляхом проведення оплати послуг водопостачання та водовідведення в розмірі визначеному за пропускної спроможності труби вводу при швидкості руху води в ній 2,0м/сек. та дією її повним перерізом протягом 24 годин за добу, виходячи зі встановленого строку порушення (якщо дату початку порушення встановити неможливо, розрахунковий період становить один місяць)».*

Отже, відсутність у вищевказаних договорах, укладеного ЛМКП «Львівводоканал» із споживачами с. Солонка Пустомитівського р-ну Львівської області умов щодо характеристики об'єкта та засобів обліку, прав та обов'язків Споживача і Виконавця послуг з централізованого водопостачання, відповідальності Виконавця та строку дії договору, які передбачені Типовим договором, а також встановлення додаткових умов договору суттєво обмежує права споживача послуг з централізованого водопостачання.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», економічна конкуренція – змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначити умови обороту товару на ринку.

За умов наявності конкуренції, відбувалося б змагання між ЛМКП «Львівводоканал» та іншими учасниками ринку надання послуг з централізованого водопостачання у с. Солонка Пустомитівського р-ну Львівської області з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг, що є змістом поняття конкуренції згідно зі статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Проте, в даному випадку, конкуренції не існує, тому ЛМКП «Львівводоканал» використовуючи своє монопольне (домінуюче) становище на ринку надання послуг з централізованого водопостачання, укладає із споживачами договори, які ущемляють їх інтереси.

Згідно із частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється.

Відповідно до статті 4 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» принципом діяльності органів Антимонопольного комітету України є захист конкуренції на засадах рівності фізичних та юридичних осіб перед законом та пріоритету прав споживачів.

Тобто, надана ЛМКП «Львівводоканал» форма Договору про надання послуг з централізованого постачання холодної води і водовідведення для укладення із споживачами с.Солонка Пустомитівського р-ну Львівської області, не відповідає формі Типового договору, що передбачена чинним законодавством України, тому, уклавши такий договір, споживач може бути обмежений в своїх правах і в захисті своїх інтересів при отриманні неякісних послуг, або не отримання їх взагалі.

Такі дії ЛМКП «Львівводоканал» містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачені пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», а саме, зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання у вигляді дії Підприємства (не приведення договору у відповідність до форми Типового договору), що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку (частина 1 статті 13 названого Закону).

У зв'язку із вищенаведеним, керуючись статтею 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» та статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», з метою припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції та усунення причин виникнення цього порушення, Адміністративна колегія Львівського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає Львівському міському комунальному підприємству «Львівводоканал» обов'язкові для розгляду такі

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Припинити дії ЛМКП «Львівводоканал», які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачені пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», а саме, зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання у вигляді дії Підприємства (не приведення договорів у відповідність до форми Типового договору), що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку (частина 1 статті 13 названого Закону) шляхом укладання договорів на послуги з централізованого водопостачання із споживачами с. Солонка Пустомитівського р-ну Львівської області у відповідності до форми Типового договору.

2. При укладанні договорів на послуги з централізованого водопостачання із новими споживачами дотримуватись форми Типового договору про надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005р. № 630.

3. Про результати розгляду рекомендацій повідомити Адміністративну колегію Львівського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету **України у двомісячний строк з дня їх отримання.**

Звертаємо Вашу увагу, що відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду суб'єкту господарювання, якому вони надані:

Відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за умови виконання положень наданих рекомендацій, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається.

Голова Колегії

А. Басараба